

Security Project

Μετασχηματισμοί αστικού χώρου-απειλές-κρίσεις

Δρ. Εμμανουήλ Σκουλάς

- «Η εικόνα της πρωτεύουσας έχει υποβαθμιστεί την τελευταία πενταετία λόγω της ανύπαρκτης οικοδόμησης», σχολιάζει ο αρχιτέκτονας Γιάννης Βικέλας, που από πολύ νέος, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 είχε αρχίσει να μελετάει κεντρικά κτίρια. «Δικαίως παρομοιάζετε την κατάσταση αυτή με εκείνη της γερμανικής κατοχής και των μετέπειτα χρόνων, δηλαδή τη δεκαετία του '40 όταν και τότε όχι μόνο υπήρχε οικοδομική απραξία αλλά και έλλειψη κάθε συντήρησης της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς. Ποιος θα φανταζόταν ότι κάτι τέτοιο θα επαναλαμβανόταν 70 χρόνια μετά!».
- Χρειάστηκε λίγος χρόνος ώστε η οικονομική και κοινωνική κρίση μετά το 2009 να αποτυπωθεί και στο αστικό περιβάλλον με έναν τρόπο σχεδόν συμπαγή. Όπως λέει ο αρχιτέκτονας Δημήτρης Ποτηρόπουλος, «η οικονομική ανέχεια και η διάλυση του κοινωνικού ιστού οδηγούν σε περαιτέρω πολιτισμική αποσάθρωση. Στη συνέχεια ακολουθεί αναπόφευκτα και η υλική φθορά όλων όσα συνιστούν το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Περί αυτού πρόκειται. Αυτό είναι που βιώνουμε σήμερα».

Μετασχηματισμοί αστικού χώρου-Τυπολογία και Μορφολογία

- Σχέση γεωγραφικού χώρου και πόλης. Έντονη Αστικοποίηση, επέκταση και η πόλη ως κέντρο λειτουργίας του κράτους.
- Κοινωνικές, Οικονομικές και Πολιτικές αλλαγές που συντελούνται εντός του αστικού ιστού και επηρεάζουν την συμπεριφορά των πολιτών ή και ολόκληρων ομάδων.
- Ενσωμάτωση νέων εννοιών στην λειτουργία της πόλης ως αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών.
- Κοινωνιολογική Προσέγγιση στην πόλη
- Φυσικές και άλλες καταστροφές που επηρεάζουν την πόλη
- Παγκοσμιοποίηση και ανθρώπινη κινητικότητα

Προσεγγίσεις στην Ασφάλεια των Πόλεων

- Κοινωνιολογική Προσέγγιση
- Εγκληματολογία
- Τεχνολογία-Smart Cities
- Διαχείριση Κρίσεων-Φυσικών Καταστροφών
- Δημόσιες Πολιτικές-Επίπεδα Διακυβέρνησης (Δήμοι-Περιφέρειες-Κυβέρνηση)

Πόλεις: Δημόσιος Χώρος και Ασφάλεια

- Σύγχρονα Ζητήματα – Διπολισμός
 - «Ο εξευγενισμός των πόλεων (Gentrification)- Αποκλεισμός/Εξαθλίωση»
 - «Κοινωνική αλληλεγγύη-Αστικός Φόβος»
 - «Φοβοπόλεις (Phobopolis)-Ανοιχτές Πόλεις για όλους»
 - Αστική Κινητικότητα (Urban Mobility)-Περιτειχισμένες Κοινότητες (Gated Communities)
 - Κοινωνική Συνοχή-Κατακερματισμένες πόλεις (Fractured cities)

Γιατί οι Πόλεις

- Το θέμα της ασφάλειας των πόλεων μετράει ήδη αρκετά χρόνια παρουσίας στη δημόσια συζήτηση κυρίως στις ανεπτυγμένες χώρες και τις ΗΠΑ (από το 1980).
- Διεθνείς, Ευρωπαϊκές και Εθνικές Αρχές, αναγνωρίζουν τις «πόλεις» ως πεδία χάραξης και άσκησης στρατηγικής ασφάλειας και τους εμπλεκόμενους σε αυτές ως φορείς αλλαγών των πόλεων.
- Νέα Ευρωπαϊκά προγράμματα στηρίζουν έργα (projects) τα οποία εστιάζουν στο κομμάτι της ασφάλειας (Horizon 2020).
- Η εγγύτητα με την πολίτη, το γεγονός ότι οι πόλεις αποτελούν καθρέφτη του πολιτισμού και της κοινωνικής ευημερίας μίας χώρας αλλά και ότι τα όποια κοινωνικά προβλήματα μεγεθύνονται εντός του αστικού χώρου είναι σημεία στα οποία δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα.

Γιατί οι Πόλεις;

- Αλλαγή εστίασης απειλών, νέες προκλήσεις, κίνδυνοι.
- Από το πεδίο της μάχης στην μάχη εντός του αστικού ιστού.
- Από το Homeland-National Security στο Global Security.
- Εγκληματικότητα
- Ασύμμετρες απειλές-Τρομοκρατία
- Εξάρτηση από την τεχνολογία-Κυβερνοεπιθέσεις
- Πολλαπλά προβλήματα εντός του αστικού ιστού
- Νέες απαιτήσεις στο Ευρωπαϊκό πεδίο ασφάλειας

Ασφαλείς πόλεις ασφαλείς κοινωνίες

- Το πεδίο της ασφάλειας είναι ένας από τους τομείς με τις περισσότερες δυνατότητες ανάπτυξης και απασχόλησης στην ΕΕ. Το 2012 απασχολούσε συνολικά 180,000 άτομα με ετήσιο τζίρο €30δισ.
- Χαρακτηριστικά έντονος κατακερματισμός και έλλειψη στρατηγικής θεώρησης της πολυπλοκότητας των απειλών.
- Απουσία συνολικής στρατηγικής στο πεδίο της ασφάλειας των πόλεων. Η ασφάλεια των πόλεων πρέπει να είναι συλλογική προσπάθεια.
- Απουσία συνοχής στο επίπεδο πολιτικών για την ασφάλεια (κάθε πολιτική αλλάζει και επηρεάζει την επόμενη)
- Καλύτερη συσχέτιση ασφάλειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων (εκτίμηση της επίπτωσης της τεχνολογίας στο κομμάτι της ασφάλειας και της συσχέτισης με τα ανθρώπινα δικαιώματα).
- Παγιωμένη αντίληψη ότι η ευθύνη ποικίλει ανάλογα με το «πρόβλημα και τον τύπο του (στρατηγικό ή επιχειρησιακό). Κατά συνέπεια η ευθύνη μοιράζεται ανάλογα με την δομή του συστήματος ασφάλειας σε Κρατικό επίπεδο. Η αντίληψη αυτή πρέπει να αλλάξει και να υπάρξει συντονισμός με το κομμάτι της Ιδιωτικής Ασφάλειας στο Επιχειρείν.

Απαιτήσεις

- Ανθεκτικές πόλεις και κοινωνίες
- Προστασία από φυσικές καταστροφές και υποδομές
- Πόλεμος κατά του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας
- Κυβερνοασφάλεια
- Προστασία από κοινωνικές κινητοποιήσεις-Διαχείριση Πλήθους
- Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής
- Ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών
- Κοινωνική ανάπτυξη
- Μοντέλο διαχείρισης κρίσεων σε επίπεδο πόλης ενταγμένο στη διαχείριση κρίσεων σε εθνικό επίπεδο.

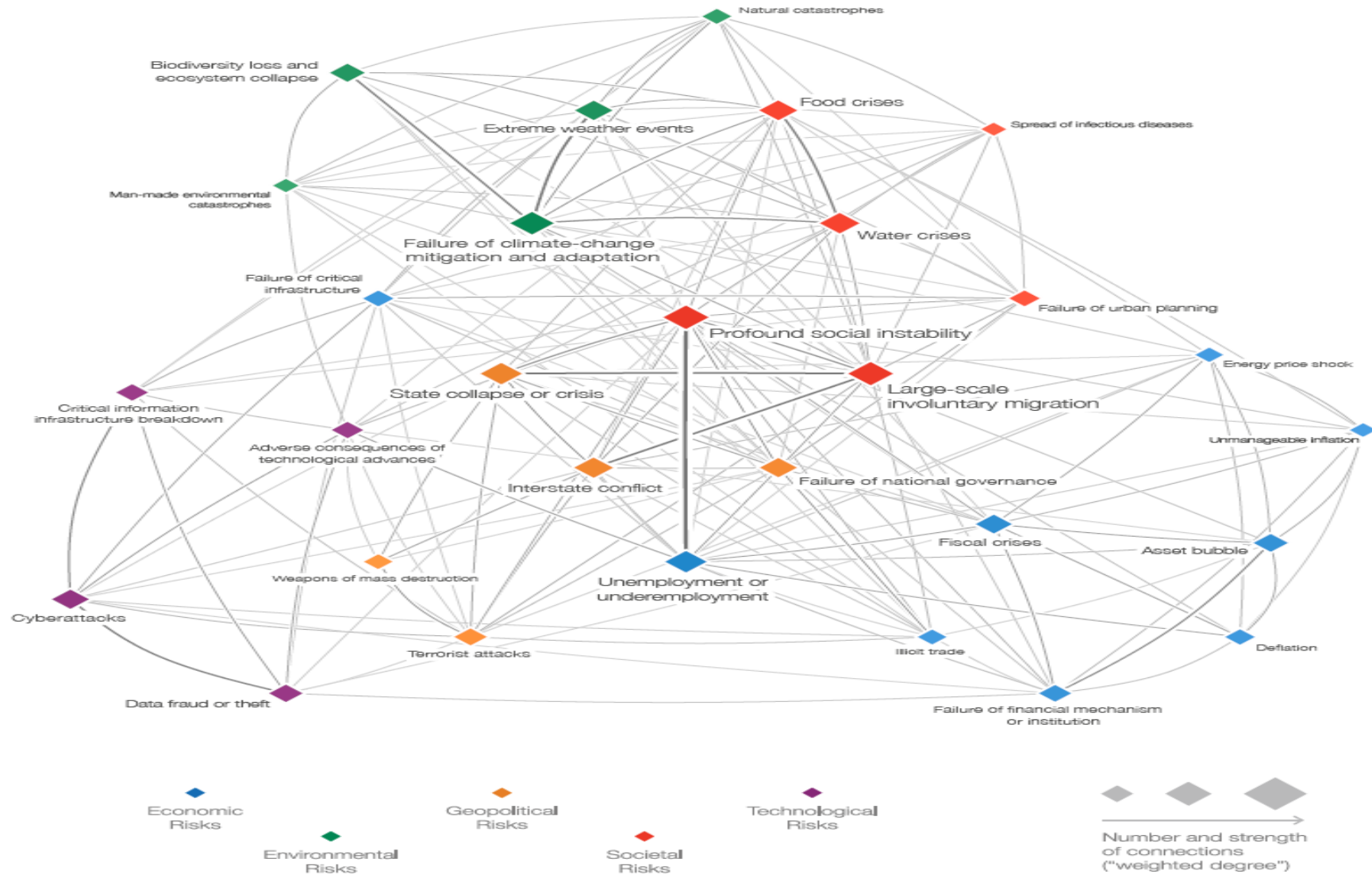
Παράγοντες κινδύνου

- Οι παράγοντες κινδύνου ορίζονται ως τα διαφορετικά χαρακτηριστικά εκείνα τα οποία επιστημονικά αλλά και εμπειρικά έχουν αποδειχτεί ότι έχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα (όπως για παράδειγμα το έγκλημα) και μπορεί να είναι συνδυασμός βιολογικών, κοινωνικών και ψυχολογικών παραγόντων (Kazdin, Kraemer, Kessler, Kupfer & Offord, 1997). Εάν ένας παράγοντας κινδύνου είναι εμφανής τότε το πιο πιθανόν είναι ότι το αποτέλεσμα θα είναι αρνητικό.

Ποσοτικά και Ποιοτικά Δεδομένα Κινδύνου

- Συλλογή δεδομένων για τις τάσεις εξέλιξης της πόλης (π.χ. δείκτες εγκληματικότητας, χαρτογράφηση περιοχών με προβλήματα, συσώρευση ετερογενών στοιχείων σε περιοχές, αλλαγές στον οικονομικό και κοινωνικό χάρτη)
- Ποιοτική ανάλυση των δεδομένων αυτών εκτίμηση κινδύνου στην βάση των χαρακτηριστικών.
- Αξιοποίηση των στοιχείων για τον σχεδιασμό και την αντιμετώπιση των κινδύνων.

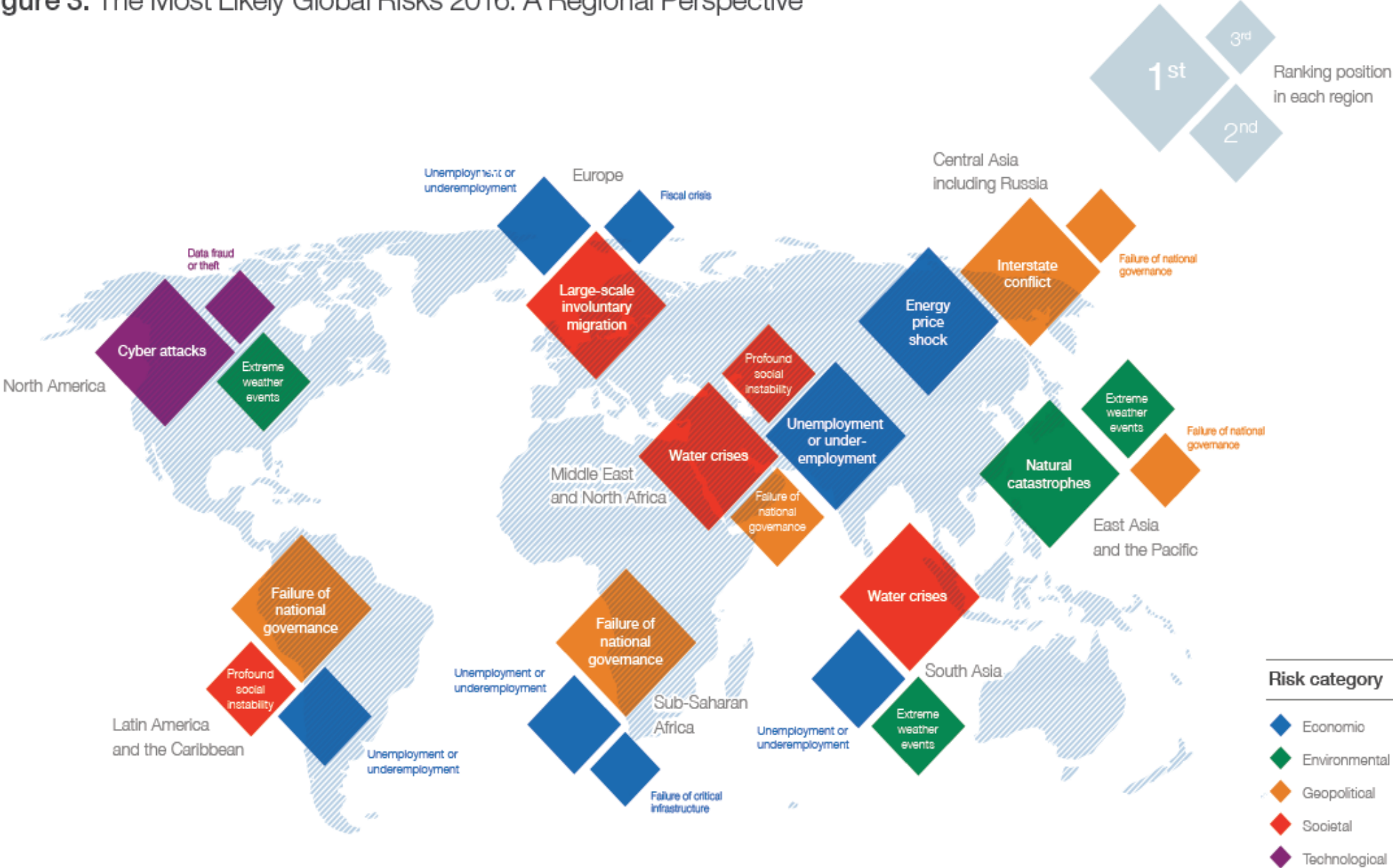
Global Risks Interconnections Map 2016

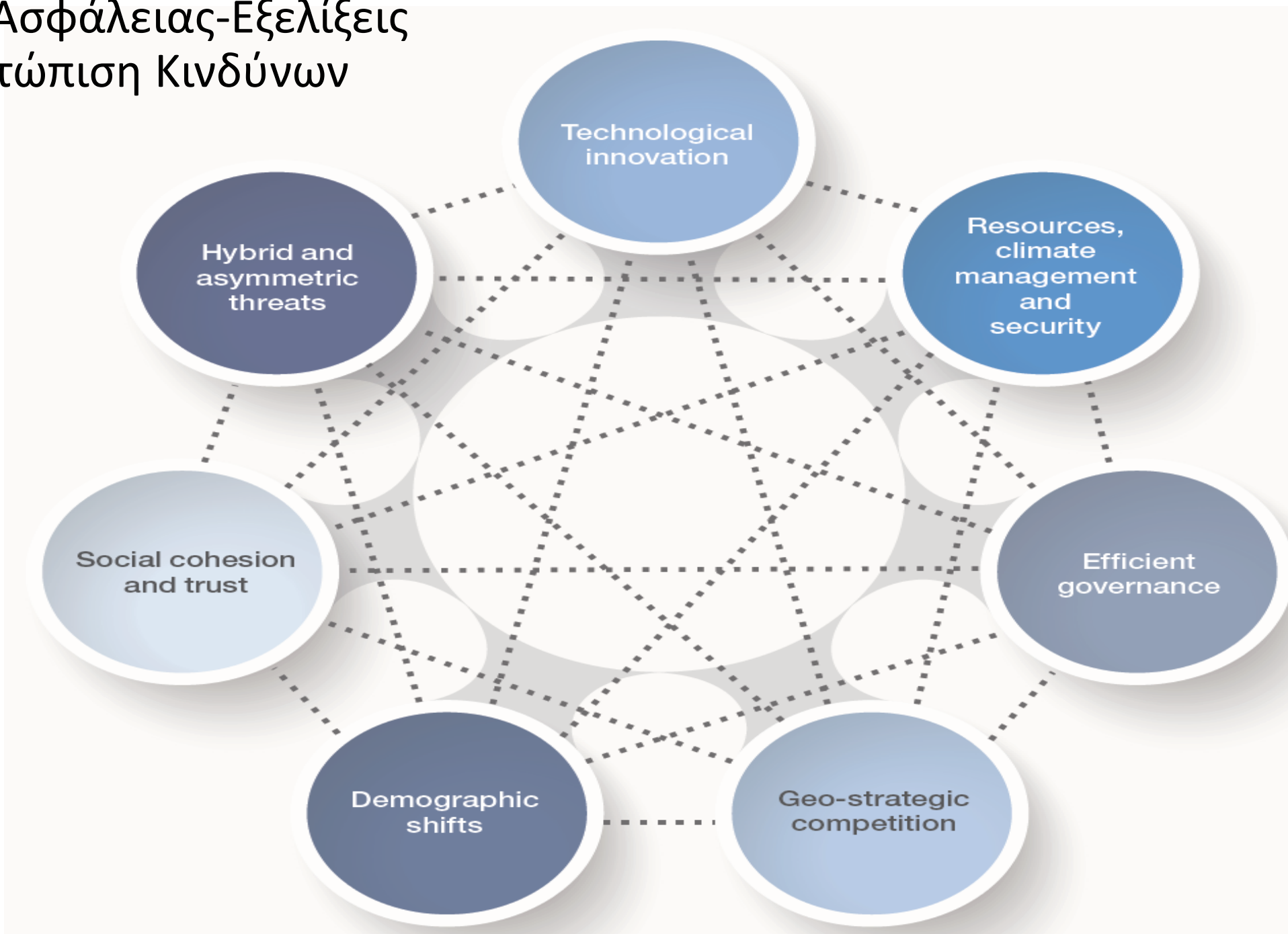
Read more: wef.ch/risks2016

#risks2016

Figure 3: The Most Likely Global Risks 2016: A Regional Perspective

Πεδίο Ασφάλειας-Εξελίξεις Αντιμετώπιση Κινδύνων

Κοινωνικό και Οικονομικό Συμβόλαιο

Η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης θεσμών, ηγετών και πολίτη

Χάραξη και σχεδιασμός πολιτικών αντιμετώπισης κρίσεων

Αποτελεσματική, στρατηγική αντιμετώπιση των κρίσεων με όλους τους εμπλεκόμενους,

Η τεχνολογία παράγοντας ενδυνάμωση και όχι αποδυνάμωση του πολίτη.

Σενάριο: Περίκλειστες Πόλεις-Πρόβλεψη

- Η διεύρυνση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, τα προβλήματα και οι ελλείψεις σε τομείς όπως είναι η υγεία, η εκπαίδευση και η φροντίδα του περιβάλλοντος, διαλύουν τις κοινότητες των πολιτών και έχουν τα αποτελέσματα τους στην λειτουργία των πόλεων.
- Όσοι μπορούν να αντέξουν θα απομονώνονται εντός του αστικού ιστού σε κοινότητες και θα αναζητούν την ασφάλεια μέσω του ιδιωτικού τομέα διαχωρίζοντας εαυτούς από την Δημόσια Λειτουργία της Ασφάλειας.

Τεχνογνωσία και Εκπαίδευση

- Καλύτερος συντονισμός όλων των εμπλεκομένων και κυρίως μεταξύ της Εταιρικής Ασφάλειας, των Υπεύθυνων Χάραξης Πολιτικής και της Επιστημονικής Κοινότητας.
- Διατμηματική Εκπαίδευση και ενσωμάτωση νέων εκπαιδεύσεων στο ζήτημα της ασφάλειας των πόλεων.
- Όχι μόνο έμφαση στην εγκληματολογία και στο έγκλημα ως «king-maker».
- Συνέργεια Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα στην Ασφάλεια
- Όχι μόνο ιδιωτική και εθνική ασφάλεια αλλά και παγκόσμια ασφάλεια. Οι επιχειρήσεις και οι επενδυτές απαιτούν σταθερό περιβάλλον λειτουργίας όχι μόνο από πλευράς εγκλήματος και προστασίας υποδομών αλλά και ασφαλούς αστικού περιβάλλοντος.
- Ο υπεύθυνος Ασφάλειας Αστικού περιβάλλοντος ως ο συνδετικός κρίκος μεταξύ κοινωνικών επιστημών, πολιτικών και τεχνολογίας

«Επιτυχημένες» πόλεις-Τι σημαίνει;

- Επιτυχημένη θεωρείται μόνο η πόλη που δημιουργεί οικονομική ανάπτυξη στην βάση συγκεκριμένων δεδομένων;
- Επιτυχημένη θεωρείται η πόλη που όλοι οι εμπλεκόμενοι στην ανάπτυξη και σταθερότητα συνεργάζονται αρμονικά;
- Επιτυχημένη θεωρείται η πόλη όπου η σταθερότητα επιτυγχάνεται για μεγάλο χρονικό διάστημα;
- Επιτυχημένη θεωρείται η πόλη που αντανακλά την δύναμη του κράτους στο οποίο ανήκει;
- Επιτυχημένη θεωρείται η πόλη όπου οι κοινωνικές ανισότητες δεν υπάρχουν;
- Επιτυχημένη θεωρείται η πόλη όπου οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες είναι ενταγμένες;
- Επιτυχημένη θεωρείται η «έξυπνη πόλη» από πλευράς τεχνολογίας;
- Επιτυχημένη θεωρείται η πόλη όπου δεν υπάρχει εγκληματικότητα;
- Επιτυχημένη θεωρείται η πόλη όπου η εμπιστοσύνη μεταξύ του πολίτη (ως μονάδα) σε σχέση με τους φορείς άσκησης κοινωνικής, οικονομικής και επιχειρηματικής πολιτικής εντός του αστικού ιστού έχει αποκατασταθεί.